

The Project Gutenberg eBook of The Esperantist, Vol. 2, No. 1, by H. Bolingbroke Mudie

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: The Esperantist, Vol. 2, No. 1

Editor: H. Bolingbroke Mudie

Release date: May 29, 2012 [EBook #39840]

Language: English, Esperanto

Credits: Produced by Andrew Sly, David Starner and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net> (This book was produced from scanned images of public domain material from the Google Print project.)

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK THE ESPERANTIST, VOL. 2, NO. 1 ***

Transcriber's Notes

A few minor typographical errors have been corrected without notice. However, many grammatical errors and odd spellings have been left as in the original.

SINGLE COPIES PRICE FOURPENCE NET.

15. (Vol. II., No.
1.)

**THE
ESPERANTIST**

Januario, 1905.

La Esperanta Gazeto por la
Propagando de la Internacia Lingvo.

ANNUAL SUBSCRIPTION: 3/- (4 francs; 1½ roubles; 75 cents).

Wholesale Agents: 14, Norfolk Street, Strand, London, W.C.

All Communications should be sent to THE EDITOR, 67, Kensington Gardens Square, London, W.

CONTENTS.

	Page
CHRISTMAS (<i>Clarence Bicknell</i>)	1
A QUESTION (Edward Metcalfe, M.A., Oxon)	1
MONTH BY MONTH	2
THE OLD BELLRINGER , by Korolenko (translated by Alfonso Wachter)	5
SHEEP SHEARING IN AUSTRALIA (J. Booth,	7

M.C.E.)	
HINDUSTANI AND ESPERANTO (Lt.-Col. H. K. Gordon)	8
THE OLIVES (translated from the Spanish of Rueda by A. Motteau)	9
THE HOUSE THAT JACK BUILT (translated by J. T. Haxton)	10
VIVIEN, a Fairy Tale, Part I. (E.W.)	11
REMINISCENCES (Edward Metcalfe, M.A., Oxon)	12
WHEN BLOOMS THE MIGNONETTE (Osip Ivanovič Elleder). <i>To be continued</i>	13
PROFESSOR FOX (translated by E. J. Catt)	14
HOW TO MAKE MINCEPIES (Jem Ross Archibald)	15
SCOTCH PERSISTENCY (F. A. Meigh)	15
ESPERANTO	16

For Local Information apply to the Hon. Secs. of the following Official Societies:—

Acton—Sro. E. J. GANT, Ivy Dene, Cumberland Road, Hanwell, W.
 Barrow-in-Furness—Sro. JOHN THOMPSON, 52, Blake Street.
 Battersea—Sro. A. E. LEE, 2, Cupar Road, Battersea.
 Bedford—Sro. A. DUDENEY, 2, Rothsay Gardens.
 Brighton—Miss OXENFORD, 16, Upper Westbourne Villas, Hove.
 Brixton—Sro. E. W. EAGLE, 21, Kellett Road, Brixton.
 Corbridge-on-Tyne—FRAÜLINO BICKELL, Springfield.
 Dover—Sro. H. R. GEDDES, Northumberland House.
 Dundee—Sro. J. DUCHENE, 3, Seagate.
 Forest Gate—Sro. G. C. H. CARTER, 107, Ham Park Road.
 Glasgow—Sro. J. H. WALLACE, 3, Hampden Terrace, Mount Florida.
 Huddersfield—Sro. G. H. TAYLOR, 9, Norman Road, Birkby.
 Ilford—Sro. W. A. JEFFERY, 42, Park Road, Ilford, E.
 Keighley—H. W. D. HAMILTON, 15, Nashville Terrace, Fell Lane.
 Leeds—Sro. J. E. WYMS, Achonry House, 3, Mexbro Avenue, Chapeltown Road.
 Leicester—Sro. MUGGLESTONE, 61, Bonsall Street.
 Liverpool—Sro. R. E. ISSOTT, 5, Gresham Street, Edge Lane.
 London—Miss LAWRENCE, 41, Outer Temple, W.C.
 Newcastle—Sro. J. MILLS, 129, Clara Street, Bonwell.
 Portsmouth—Dr. GREENWOOD, 182, Queen's Road.
 Plymouth—Sro. GRINDLEY, 23, Gifford Place.
 St. Andrews—Sro. J. T. HAXTON, 133, South St., St. Andrews.
 Settle—Sro. C. GRAHAM, Goldelands.
 Tynemouth—Sro. ALAN F. DAVIDSON, 26, Park Crescent, N. Shields.

Warrington—Sro. W. H. WOODCOCK,
Holly Bank, Letchford.
West London—Sro. S. MAITLAND, 22,
Maclise Road, Kensington, W.

The Remington

THE UNIVERSAL TYPEWRITER.

Just think of it!

THE INTERNATIONAL MACHINE.

*Unbound by ties of nationality:
The common bond of union of all civilised
peoples.*

The Remington can be supplied fitted for
Esperanto.

THE REMINGTON TYPEWRITER
COMPANY,
100, Gracechurch St., London, E.C.

La Remington

LA UNIVERSALA SKRIBMAŜINO.

Pripensu je tio!

LA INTERNACIA MAŜINO.

*Tute liberiĝita de naciaj ligiloj:
La Komuna unuigilo por ĉiuj civilizitaj
popoloj.*

La Remington estos liverita kun Esperantaj
presliteroj.

LA REMINGTON TYPEWRITER
KOMPANIO,
100, Gracechurch St., Londono, E.C.

ĈIUJ, NI POVOS PARADIZON IRI.

Kiu bone trinkas,
Tiu bone dormas.
Kiu bone dormas,
Tiu ne pensas malbone.
Kiu ne pensas malbone,
Tiu certe ne pekas.
Nu, ĉar kiu ne pekas.
Paradizon eniros.
De nun, bone trinku.
Kaj vi paradizon iros.

Por tio ĉi, oni devas aĉeti **bonajn vinojn**,
kaj sin turni al:—

**Sro. Ch. Jadoan en Mercurey (S. & L.)
France.**

The "Review of Reviews"

*Is the Best Magazine for Busy People.
And it is read by 'Esperanto' Students.*

The aim of this Magazine is to make the
Best Thoughts of the Best Writers
universally accessible at a Trifling Cost.

The busiest and poorest in the community
may here follow with intelligent interest the
great movements of Contemporary History.

Post Free for Twelve Months, 8/6,
10 fr. 75 c., or 8.50 marks.

Office: MOWBRAY HOUSE, NORFOLK ST.,
LONDON.

Adresareto de Personoj kiuj deziras Korespondadi.

- Sro. MANUEL BENAVENTE, Murcia, Spain. Deziras interŝanĝi poŝtmarkojn, precipe kun Kolonioj. Ankaŭ interŝ. ilus. p-k. almenaŭ unufoje. Ĉiam Resp.
- Sro. HAROLD W. DIAMOND, 18, Broadhurst Street, Leicester. Koresp. kun Esperantistoj per ilus. p-k. aŭ leteroj.
- Sro. F. DREWERY, 1, Glen Street, Canon Street, Leicester. Koresp. kun Esperantistoj per ilus. p-k. aŭ leteroj.
- Sro. C. JOLIVET, 28 rue Fernault, Bourges (Cher), France. Kun fremdaj Esperantistoj per ilus. p-k. Ĉiam resp.
- Sro. WALTER H. MEIGH, Ash Hall, Stoke-on-Trent, Eng. Interŝ. ilus. p-k. kun ĉiulandanoj, krom Gt. Brit. kaj Francanoj. Ankaŭ petas informojn de fabrikanto de litografoj por porcelano. Deziras aĉeti.
- Sro. JULES MICHEL, 9 rue Martin, Lyon, France. Interŝ. ilus. p-k. kun ĉiulandanoj. Ĉ. resp.
- Frl. M. MITCHELL, Acuba House, 65, Marquess Road, Canonbury, N. Kun alilandanoj per

ilus. p-k. Ĉ. resp.
Srino JEAN PARIS, Château des Hommeaux, par Le Lion d'Angers (M. et L.), France. Dez.
kor. per leteroj aŭ ilus. p-k. kun ĉiulandaj Esperantistoj.
Sro. H. W. SOUTHCOMBE, The Park, Yeovil. Eng. Petas informojn de ge Esp. pri la datoj kaj
detaloj pri ia ĉiujara art-fajraĵo aŭ fajr-festo kiu okazas ĉe ili. Ĉiam respondos.
Sro. NORMAN G. STEWART, c/o Mrs. Ronald, 24, Dover Street, Glasgow, Scotland. Per ilus. p-
k.

La Kosto de la Enskribo estas ses pencoj (70c. per poŝtmarke).

THE ESPERANTIST

The Esperanto Gazette for the Spread of the International Language

ABONPAGOJ ESTAS RICEVEBLAJ ĈE
SUBSCRIPTIONS SHOULD BE SENT TO

H. Bolingbroke Mudie, Esq., 67, Kensington Gardens Square, London. W.

AUSTRIA.—Sro. T. Cejka, Bystrice Hostyn, Moravia.

BELGIUM.—M. M. Seynaeve, 3, Rue de l'Avenir, Courtrai.

FRANCE.—Grupo Pariza, 28, rue Serpente, Paris.

GERMANY.—Doktoro Mybs, 68, Markt Strasse Altona. Elbe.

MALTA.—A. Agius, Esq., 92, Strada S. Gaetano, Hamrun.

RUSSIA.—Societo Espero, Bol Podjaceskaja 24, log 12, St. Petersburg.

SWEDEN.—Sro. P. Ahlberg, 50, Döbelnsgatan, Stockholm.

Nepresitajn manuskriptojn la Redakcio resendos se oni aldonis poŝtmarkon.

N.B.

Alsendatajn artikolojn la Redakcio laŭ bezono korektos.

N.B.

Oni povas sendi la abonpagon per poŝtmarkoj, kiuj estas akceptataj laŭvaloro.

Oni sendu ĉiujn artikolojn, demandojn kaj avizojn al La Redaktoro, 67, Kensington Gardens Square, London, W.

15. [Vol. II., No. I.]

JANUARO, 1905.

Subscription, 3s. Per
Annum. Single Copies,
4d. net. Nos. 2 to 13,
6d. each; Later Issues
4d. each, net.

KRISTNASKO.

Originale verkita de Clarence Bicknell.

Vilaĝ' malgranda—vintra nokto—
Ŝtonega grot' malhela—
Sed tie io pli brilega
Ol ia stel' ĉiela.

Ne reĝoj saĝaj ornamitaj
Per multekostaj vestoj,
Humile kurbiĝantaj teren
Ĉe la manĝuj' de bestoj.

Kaj ne la spicoj aŭ juveloj
Aŭ fum' de bonodoro;
Ĉar mirindaĵo tie kuŝas
Senpreza pli ol oro.

Riĉeco, saĝo kaj scienco,
Malofta triopaĵo
Mirindaj estas; sed ol ili

Pli granda la vidaĵo!
Infan' ne longe naskiĝinta
En la manĝuj' dormanta,
Kaj apud Li patrino simpla
La Filon rigardanta.

Jesuo Li, homara Reĝo,
La Fil' de l' Alta Dio;
Kaj ŝi, virino el virinoj,
La Virgulin' Mario.

Li nun el Dia trono regas
Eterne adorata;
Kaj ŝi ĉielan kronon portas
De l' tuta mond' benata.

DEMANDO.[1]

Originale verkita de Edward Metcalfe, M.A. (Oxon).

Mi, starante ĉe la rando
De la Rondo Familia,
Min prezentas per demando
Al gelertularo mia;
Min prezentas per demando,
Mi,—la *iu* ĉe la rando.

Se, eminentulo mia
Vi de mi demandas, "Kies
La demando?" Al la via
Peto, ĉu mi diros, "*Mies*"?
Jen, kleruloj, la demando
De la *iu* ĉe la rando.

Ho! Samideanoj miaj
Nur per la respondo *ĉies*
Per voĉdonoj vere viaj
Faros vi la lingvon *vies*.
Pensu, do, pri la demando
De la *iu* ĉe la rando.

PIEDNOTO:

[1] La Redaktoro tre ofte ricevis
tiun demandon.

LA LAMPIRO KAJ LA BUFO.

Tradukita de A. Motteau.

Lampiro el la herb' heletis
Fosfore (vesper' lumigilo),
Ĝin Bufo ekvidint' elĵetis
L' enhavon de venenpafilo
Al la nekulpa vermo stela.
—"Neniam," la Lampiro diris,
"Mi malbonaĵon al vi faris;
Min kial do vi nun mortigas?"
Respondis Bufo la malbela:
"Ĉu vi ne lumon disvastigas?"

La mondo nun pliaĝiĝis per unu jaro, kaj ni ĉiuj tial plisaĝiĝis. La progreso farita de Esperanto estas eĉ pli rimarkinda ol dum la jaro 1903. Al ĉiuj kunbatalantoj ni deziras sendi koregajn gratulojn pro tiu ĉi sukceso, kaj ni ankaŭ aldonos la plej sincerajn bondezirojn por la nova jaro. Ĝi estu ankoraŭ pli progresema! Ĝi estu eĉ pli feliĉa por la Esperantistoj!

Lastan monaton ni havis la plezuron aranĝi la Enhavnomaron de nia unua volumo, kaj la fakto memorigis al ni multajn ĉarmajn horojn kun la Esperantistoj, persone kaj letere. Precipe ni deziras sendi bondezirojn al nia sindonema verkantaro. Ili fariĝu pli kaj pli internaciaj!

Kiam skeptikulo trarigardos tiun enhavnomaron, li ne plu dubos la internaciecon de la lingvo.

Dank' al la jara progresado en Anglujo, oni ne plu devas kredi, ke "Esperanto estas kuracilo por korpaj malsanoj," aŭ "nova nutraĵo por la homa korpo," sed preskaŭ ĉiuj scias ke Esperanto nutras nur la spiriton, kaj kuracas nur la malpacigojn de la homaro.

Estas mirinde ekscii kiom da anoncado estas necesa antaŭ ol la loĝantoj de eĉ unu malgranda urbo ĉiuj konatiĝu kun la temo, kaj, kompreneble, restas ankoraŭ multe, multe da farota laboro. Ni ne laciĝu, ni ne restu je niaj laŭroj, rigardante la ĝardenon, kiu enhavas tiom da semitaj semoj! Ne, ni devas ĉiam klopodadi; ni ja devas akvi la semojn per la pura akvo de internacieco, kaj ni devas zorgi ke ili ne sekiĝu pro manko de intereso, flego, aŭ helpo niaparte.

Profeto dirus ke tiu ĉi nova jaro devas esti tre grava por la Esperanta movado. Ĉu ni ne havos almenaŭ unu grandan Internacian Kunvenon, kiu kredeble okazos en Aŭgusto, inter niaj afablegaj Boulogneaj amikoj? Kaj ĉu tiu ĉi senpacience atendata renkontiĝo ne honoriĝos je la ĉeesto de nia estimata estro, Doktoro Zamenhof mem!

Tiu ĉi sola fakto estas sufiĉe famigi la nunan jaron, sed ja estas ne bezone atendi ĝis la bela somero por trovi signojn de progreso. Malvarma vintro produktos diversajn novajn gazetojn, kiujn sendube la varmeta printempa kaj varma somera vetero florigos, ĝis ili povos posedi ian influon inter la jam multenombraj internaciaj gazetoj.

Tiu ĉi fakto, la plimultiĝo de gazetoj, estas unu kaŭzo de la nepligrandigo de THE ESPERANTIST. Niaj legantoj memoros ke ni proponis pligrandigi ĝin, se eble, dum la 1905a jaro. Ni multe timis ke, la progreso de nia afero postulus tiun ĉi pligrandigon, kvankam ni trovas, ke dekseks paĝoj estas ja sufiĉaj por nia libertempo.

Kaj, ĉar nun ne estos necese pligrandigi gazeton, kiu ne plu estos la *sola* Brita

The world is now older by a year, and we are all the wiser in consequence. The progress made by Esperanto is even more remarkable than during the year 1903. To all fellow-workers do we desire to send most hearty congratulations on this success, and we also add our most sincere good wishes for the New Year. May it be still more progressive! May it be even happier for Esperantists!

Last month we had the pleasure of arranging the index of our first volume, and the fact reminded us of many charming hours spent with Esperantists in person and by letter. Especially do we desire to send good wishes to our devoted contributors. May they become more and more international!

When a sceptic looks through this index he can no longer doubt the internationality of the language.

Thanks to the year's progress in England, one no longer need believe that "Esperanto is a cure for bodily ailments," or "a new food for the human frame," but almost all are aware that Esperanto feeds only the mind, and cures but the discords of humanity.

It is wonderful to find out how much advertising is necessary before the inhabitants of even a small town can all be made cognisant of the matter, and of course a great deal of work still remains to be done. Let us not weary; let us not rest on our laurels watching the garden which contains so many sown seeds! No, let us ever be busy; we must indeed water the seeds with the pure water of internationality, and we must take care that they be not dried up for lack of interest, care, or assistance on our part.

A prophet would say that this new year must be very important for the Esperanto movement. Shall we not have at least one great International Congress, which will probably take place in August among our kind friends in Boulogne? And will not this impatiently-awaited gathering be honoured by the presence of our esteemed chief, Dr. Zamenhof himself!

This single fact is enough to make the present year famous, but it is indeed unnecessary to wait for the lovely summer time to find signs of progress. Chill winter will bring forth divers new gazettes, which, no doubt, warm spring and hot summer will cause to flourish, till they can obtain some influence among the already numerous international journals.

This fact, the increase in the number of gazettes, is one reason for the non-enlargement of THE ESPERANTIST. Our readers may remember that we proposed to enlarge it if possible during 1905. We much feared

organo, ni klopodas ĝin pligrandigi sen pligrandigo! Tiu ĉi ŝajnos sendube paradoksa al niaj legantoj; ĝi tamen estas la vero, ke ni trafis! Anstataŭ la klubaj sciigoj, kiuj antaŭe troviĝis nur Angle, ni intencas presigi serion da artikoloj sub la nomo *Monato post Monato*. Tiuj ĉi enhavos, en la du lingvoj, la memorindajn agojn de la antaŭa monato. Tiel alilandaj Esperantistoj —kiuj ĉiam plimultiĝas inter nia abonintaro —ne perdos tri aŭ kvar paĝojn, kaj enlandaj Esperantistoj gajnos pli da ekzercado pro la ŝatataj laŭvortaj tradukoj. Jen la Q.E.F. kaj la Q.E.D. de nia problemo.

Du diversaj vojoj nun malfermiĝas antaŭ ni. Ni povas komenci tiun ĉi serion per resumo de la jam farita progreso de la lasta jaro, aŭ ni povos limigi niajn rimarkojn je la lasta monato. Uzante la supredonitan titolon, la dua el tiuj ĉi du vojoj ŝajnas esti preferinda, kaj ni nun pritraktas la memorindaĵojn de la 1904a jarfino.

Estas malvarme dum la vintraj monatoj, ni do komencos nian esploron en pli varmaj landoj, kie la Esperanta Suno sin montris pli forta kaj potenca ol antaŭe. Plej malproksime, la vasta regiono de Queensland, Aŭstralio, meritas atenton nian. La Redaktoro de la plej gravaj tieaj ĵurnaloj aniĝis je Esperanto; ni verkis artikoleon kiu eble poste tie aperos, kaj, el diversaj partoj de la Kolonio venas la kutimajn demandojn de niaj estontaj kunbatalantoj. Nova Zelando ankaŭ estas Esperantema nuntempe, kaj la diversaj jam presitaj artikoloj alportas siajn fruktojn.

Tiel varma, kaj eĉ pli vasta, la Hindujo nun kolektas varbulojn por nia aro. S^{ro} Adinarayana Chettiar verkis valoran artikolon sur la *Indian Review*, la plej grava el la tieaj gazetoj. Ni ankaŭ skribis respondon,—presota aŭ ne, laŭ la volo de "Lia Redaktora Moŝto."

En Centra Ameriko, la Direktoro de la Nacia Instituto de la Respubliko San Salvador varme aprobas la Esperantajn paroladojn de nia abonanto, S^{ro} R. G. Abrill. Eble, pro tiu ĉi fakto, ni scivolaj Esperantistoj baldaŭ ekkonos plu pri tiuj ĉi (de ni preskaŭ nekonataj) Respublikoj. Parolante pri tiuj ĉi, ni ja bone memoras interesan okazon. Tre fervora amiko translokiĝis en Venezuelon, kaj kompreneble, ni proponis ke li tie fondigu grupon. Post kelkaj semajnoj alvenis poŝtkarto, prezentanta "La Grupo Progreso." Sed bedaŭrinde estis areto da nudaj nigruloj! Sed, sen ŝerc' devas esti en Venezuelo, multaj inteligentaj homoj, kiuj konsentos Esperantistiĝi. Interesaj artikoloj antaŭ ne longe venis el Virginia kaj Erie en la Unuigataj Ŝtatoj.

Pli proksime je ni, en progresama Maltujo, supersignitaj literoj malhelpas la fondigon de la atendata *Malta Gazeto*, sed espereble, la solvo de la problemo apudeblas, kaj ni baldaŭ povos doni al ĝi bonvenon.

El Alĝerujo, la ĉiam energia Kapitano Capé sendas interesajn sciigojn, kaj, inter alioj,

that the progress of the cause would demand this increase, although we find that sixteen pages are indeed enough for our free time.

And, as it will not now be necessary to enlarge a gazette which will no longer be the *only* British organ, we are taking pains to enlarge it without enlarging it! This may seem paradoxical to our readers; it is nevertheless true that we have succeeded. Instead of the club news, which formerly was found only in English, we intend to print a series of articles under the title of "Month by Month." These will contain, in the two languages, the memorable events of the preceding month. Thus Esperantists in other lands—who are constantly becoming more numerous among our subscribers—will not lose three or four pages, and inland Esperantists will gain more practice by means of the appreciated literal translations. Here is the Q.E.F. and the Q.E.D. of our problem.

Two different courses now open up before us. We can begin this series with a *résumé* of the accomplished progress of last year, or we can limit our remarks to the last month. Employing the title given above, the latter of these courses seems preferable, and we now treat of the memorable events of the close of 1904.

It is cold during the winter months, so we will commence our explorations in warmer lands, where the Esperantic Sun has shown itself stronger and more powerful than of old. Farthest off, the vast region of Queensland, Australia, merits our notice. The Editor of the most important journals there has become allied with Esperanto; we have written a short article, which perhaps will appear there later, and from divers parts of the Colony come the usual inquiries from our future fellow-workers. New Zealand is also Esperantically inclined at present, and the several articles already published are bringing in their fruits.

As warm, and even vaster, India now enrolls recruits for our army. Mr. Adinarayana Chettiar has written a valuable article in the *Indian Review*, the most important of local gazettes. We have also written a reply—to be printed or not, according to the will of "His Mightiness the Editor."

In Central America, the Director of the National Institute of San Salvador warmly approves of the Esperanto lectures of our subscriber, Mr. R. G. Abrill. Perchance in this account we inquisitive Esperantists will soon be able to find out more about these (to us) almost unknown Republics. Speaking of these, we well remember an interesting circumstance. A very enthusiastic friend moved into Venezuela, and, of course, we proposed that he should found a group there. A few weeks later came a postcard representing "The Group Progress," but, unfortunately, it was a cluster of naked niggers! But, joking aside, there must be many intelligent folk in

deziras ricevi la nomojn de tiuj, kiuj povos partopreni je Esperantista Karavano ĉe Pasko, 1905. Oni ankaŭ organizas ekspozicion. Ĉu helpontoj bonvolos skribi al la Prezidanto, 17, Boulevard Gambetta, Algiers?

En Anglujo, kuraĝiga sciigo venas el Folkestone. La Komerca Ĉambro tre interesiĝis pro parolado farata de S^{ro} Geddes, la bonekonata Sekretario de la Dovera Grupo. Sendube la fondo de Folkestone Societo baldaŭ sekvos, kaj ni tiam povos aĉeti rond-vojaĝan bileton por viziti la "Kvin Havenojn Esperantistajn," Dover, Folkestone, Boulogne, Calais, kaj Ostend! Jen libertempa ekskurso por la maramantoj! Pripensu je tio!

Hastings nun posedas Grupon, kies prezidanto estas D^{ro} Martyn Westcott. Tiu ĉi fervora kunlaboranto ofte verkas artikolojn pro kaj por Esperanto. Li diras al ni ke dum restado en Parizo li vizitis Notre Dame, kaj tie ĝoje ekvidis la verdajn steletojn ĉe la butontruoj de du Hispanaj vojaĝantoj. Ne estas necese diri, ke la kontenteco estis reciproka, kaj la proverbo ke "du plezurigas, tri ĝenas," ne tie trovis pruvon.

Ĉe la Club Café ni de la Londona Klubo havis la plezuron aŭskulti serion de artikoloj pri la Germana literaturo, kiun afable elparolis nia vizitanto S^{ro} Jürgensen. Tiam, kiel ĉiam, Esperanto ne bezonis tradukiston!

Sed eble la plej bona pruvo de progreso estas la fakto ke la Esperanta Biblioteko ankoraŭ pligrandiĝis. *La Ventego*, de Shakespeare (Arta Eldono, 3 fr.), nun estas preta. Alia bonepresita verko sur bona papero, kiu donos al ĉiuj grandan plezuron kaj instruon, venas el Belgujo: *Paĝoj el la Flandra Literaturo*, tradukitaj de D^{ro} Seynaeve kaj D^{ro} van Melckebeke (134 pp., 1s. 6d.).

La Fermo Hachette ankaŭ eldonigis *Kondukanto de la Interparolado kaj Korespondado*, de A. Grabowski (180 pp., 2s.); utila internacia volumo.

Multaj Korespondantoj mendis kovrilon por la unua volumo. Ni bedaŭras, ke ni ne eldonos specialan kovrilon, ĉar la plejmulto el niaj legantoj havas, ni esperas, sian specialajn ŝatojn, kaj preferos elekti sian propran bindaĵon.

LA REDAKTORO.

Venezuela who are willing to become Esperantists. Interesting articles have lately come from Virginia and Erie, in the United States.

Nearer to us, in progressive Malta, accented letters hinder the foundation of the awaited *Maltese Gazette*, but it is to be hoped that the solution of the difficulty is at hand, and that we shall soon be able to give it a welcome.

From Algeria, the ever-busy Captain Capé sends interesting news, and, among other things, wishes to receive the names of those able to take part in an Esperanto Caravan at Easter, 1905. An exhibition is also being organised. Will helpers kindly write to the President, 17, Boulevard Gambetta, Algiers?

In England, encouraging news comes from Folkestone. The Chamber of Commerce was much interested at a lecture given by Mr. Geddes, the well-known secretary of the Dover Group. Doubtless the foundation of a Folkestone Society will soon follow, and we shall then be able to invest in circular tickets to visit the "Five Esperanto Havens," Dover, Folkestone, Boulogne, Calais, and Ostend. There is a holiday trip for lovers of the sea! Just think of it!

Hastings now possesses a group, whose president is Dr. Martyn Westcott. This devoted collaborator has often written pro-Esperanto articles. He tells us that during a stay in Paris he visited *Notre Dame*, and there saw with pleasure the green stars worn in the buttonholes of two Spaniards. It is needless to say that the pleasure was mutual, and the proverb, "Two's company, three's none," did not here find confirmation.

At the Club Café we of the London Club had the pleasure of listening to a series of articles on German literature, kindly delivered by our visitor, Mr. Jürgensen. Then, as always, Esperanto needed no interpreter!

But possibly the best proof of our progress is the fact that the Esperanto Library has further increased. Shakespeare's "Tempest" (Art Edition, 2s. 6d.) is now ready. Another well-printed book, on nice paper, which will give all much pleasure and instruction, comes from Belgium: *Pages from Flemish Literature*, translated by Drs. Seynaeve and van Melckebeke (134 pp., 1s. 6d.).

Messrs. Hachette have also published *Conversation and Correspondence Guide*, by A. Grabowski (180 pp., 2s.); a useful international volume.

Many Correspondents have applied for a cover for Vol. I. We regret that we are not publishing any special cover, as the majority of our readers have, we hope, their special fancies, and will prefer to choose their own binding.

[LITERAL TRANSLATION].

Rakonto de V. Korolenko. Tradukita de Alfonso Wachter (Riga).

La vilaĝeto kviete dormetas. La nebulaj konturoj de la malriĉaj dometoj nur malklare disegniĝas. Ie lumoj lumetas, nur malofte pordego kraketas aŭ gardahundo ekbojas: iafoje el la malhela maso de la bruetanta arbaro la formoj de piedirantoj aŭ de solaj rajdantoj movas; aŭ la radoj de veturilo grincas. Tiuj estas la loĝantoj de la unuopaj vilaĝetoj, kiuj kunvenas en sian preĝejon festi la printempan feston.

La preĝejo staras sur monteto, en la mezo de la vilaĝeto. La fenestroj radias je lumoj. La malnova, alta, malluma sonorilejo alte superstaras en la malhele blua ĉielo.

La ŝtupoj de la stuparo krakas; la maljuna sonorigisto Miĥeiĉo supreniras la turo, kaj baldaŭ lia malgranda lanterno perdiĝas en la spaco, kiel en la aero libere flugpendanta stelo. La supreniro de la ŝtuparo kaŭzas penadon al la maljunulo. La piedoj ne volas obei plu, kaj la okuloj vidas nur malbone. Jam estas tempo iri je ripozo, sed Dio ankoraŭ ĉiam ne sendas la morton. Li enterigis la filojn, la nepojn, li sekvis la maljunulojn kaj la junulojn al la tombo kaj li vivas ankoraŭ! Estas malfacile....

Ofte li jam festis la printempan feston; ofte, li ne scias kiel ofte, li atendis la festan horon tie ĉi en la sonorilejo.

La maljunulo paŝas la galerion de la preĝeja turo kaj li apogiĝas je la balustrado. Sube, ĉirkaŭ la preĝejo, etendiĝas la tomboj de la vilaĝa tombejo; la malnovaj krucoj troviĝas tie, kvazaŭ defendantaj brakoj super la mortintoj. Tie ĉi kaj tie betulo kreskas, kies foliaro ankoraŭ ne burĝonas. De tie la bona spicaodoro de junaj burĝonoj kaj la malĝoja trankvileco de eterna dormo atingas al Miĥeiĉo.

Kio estos kun li post unu jaro? Ĉu li denove staros tie supre sub la metala sonorilo vekita per laŭta sono la dormetantan nokton? Aŭ ĉu li kuŝos tie sube, en la malluma angulo de la tombejo? Dio scias! Li estas preta, sed tiun ĉi fojon Dio lasis lin festi la feston. "Al la Sinjoro estu danko!" la maljunaj lipoj murmuretis la kutiman formulon, kaj Miĥeiĉo suprenrigardis en la stelplenan altaĵon, en la ĉielon, kie radiis milionoj da lumoj....

"Miĥeiĉo, Miĥeiĉo!" eksonas de sube, tiel same, maljuna tremanta voĉo. La maljuna diakono rigardas supren je la turo kaj tenas la manon antaŭ la palpebrumantaj larmantaj okuloj, sed li malgraŭe ne vidas Miĥeiĉon. "Kion vi volas? Tie ĉi mi estas," la sonorigisto respondas, kaj, kurbiĝante el la turo: "Ĉu vi ne vidas min?"

"Ne, ĉu ne estas jam tempo? Kion vi pensas?"

Ambaŭ ili rigardis la stelojn. Mil lumoj de Dio lumetas super ili en la alteco. La flamanta "veturilo" staras jam tre alte. Miĥeiĉo meditas. "Ankoraŭ ne, estas ankoraŭ tro frue. Mi scias la tempon!"

Li scias; li bezonas nenian horloĝon. La tero, kaj la ĉielo, kaj la blanka nubeto kiu mallaŭte naĝas en la etero, kaj la malluma arbaro, kiu tre mistere paroletas, kaj la murmureto, ĉiuj estas konataj, ĉiuj estas parencaj al li. Ne vane li vivis tie ĉi sian tutan vivon.

La malproksima estinteco viviĝas antaŭ li. Li memoras kiel li foje supreniris ĉi tiun sonorilejon. Ho Dio! Kiel longe de tiu tempo. Kaj do mallongatempo! Li vidas sin kiam blonde bukla knabo; la okuloj brilas, la vento—ne tiu kiu turnigadas la polvon sur la stratoj, sed aparta vento, kiu per liaj senbruaĵaj flugiloj blovas sur tero—ludis en liaj bukloj. Sube, tute malproksime malmulte da malgrandaj homoj iris, la dometoj de la vilaĝo staris, kaj la arbaro etendiĝis, kaj nur la maldensejo sur kiu la vilaĝo staris ŝajnis grandega, preskaŭ senlima. "Kaj tie ĝi ja estas, en ĝia tuta grandeco!" ridetas la maljunulo, kaj li malsupren rigardas je la malgranda maldensejo.

Tia estas ankoraŭ la vivo! En la juneco ni vidas nek finon, nek limon. Kaj tiam ĝi kuŝas tie, kiel sur la supraĵo de la mano, de la komenco ĝis la fino, tie en la angulo de la tombejo! Estas tempo por ripozigi! Ja estas tempo! Miĥeiĉo ankoraŭ unufoje rigardas je la steloj, leviĝas, surmetas la ĉapelon kaj kolektas la ŝnurojn de la sonoriloj.

Post minuto, la nokta aero ekstrema pro laŭta sono, dua, tria, kvara sekvas unu la alian, kaj en la varmetan nokton elsonas potencaj, longetirataj, kantantaj, kaj sonorantaj tonoj.

Ili silentas. En la preĝejo komencas la Diservo. En la pli fruaj jaroj Miĥeiĉo estis ĉiam malsuprenirinta, kaj estis starinta ĉe la pordo por preĝi kaj aŭskulti la kanton. Sed nun li restas en sia alteco, li do estas tiel laca hodiaŭ. Li sidiĝas sur la benko, aŭskultas la mutiĝantan sonoradon de la svinganta metalo, kaj meditas. Pri kio? Eĉ li povis doni nenian respondon je tiu ĉi demando. La turo estas nur nesufiĉe lumigata per la malgranda lanterno, la sonoriloj mem estas perditaj en mallumo; de malsupre el la preĝejo kelkafoje eksonas mallaŭta kanto, kaj

nokta vento movas la ŝnurojn kiuj estas alligitaj al la feraj koroj de la sonoriloj.

La maljunulo lasas profunde malleviĝi la kapon, en kiun venas nekklaraj pensoj.

"Ili kantas la himnon," li pensas, kaj vidas sin en la preĝejo. Infanokuloj malsuprene rigardas de la ĥorejo. La maljuna pastro, la mortinta Patro Naŭmo, preĝas je tremanta voĉo la finan preĝon. Cent kapoj de vilaĝanoj subflekxiĝas kiel maturaj spikoj je la vento, kaj denove stariĝas. Ili faras la signon de la kruco. Estas nur konataj vizaĝoj. Tie la severa vizaĝo de la patro, tie la pli maljuna frato kiu profunde ekĝemas. Tie li mem, florante en sano kaj forto, plena de nekonata espero kaj feliĉeco, de la ĝojoj de la vivo!

Kie estas la feliĉeco? Malsuferebla laboro, turmento, zorgo! Kie estas la feliĉeco? La malfacila sorto fosas faltojn sur la juna frunto; fleksigas la fortan dorson; instruas ekĝemi kiel la pli maljuna frato!

Sed tie, maldekstre, inter la vilaĝaninoj, kun humile subfleksita kapo, staras lia "knabino." Ŝi estis bona edzino, ŝi ripozu en paco! Kaj multajn suferojn ŝi suferis, la amatino!

Mizero, kaj laboro, kaj sufero detruas la plej belan virinon; la brilo de la okuloj estingiĝas, kaj esprimo de ĉiama timo antaŭ la neatenditaj batoj de la sorto anstataŭas la ĉarmegan belecon de juneco! Jes, kie estas ilia feliĉeco?

Unu el la filoj estis restinta al ili, ilia espero, ilia ĝojo, sed ankaŭ ĉi tiun la maljusteco de la homoj detruis.

Jes, tie li sidas, la riĉa pekulo, kaj subfleksas sin ĝis la tero, kaj opinias ke per tio li povos delavi la larmojn de la orfoj; humilege li falas sur genuojn, kaj batas la frunton kontraŭ la tero.

Sed Miĥeiĉo furiozas, kaj la malhelaj vizaĝoj de la sanktuloj sur la muroj serioze rigardas super la homa sufero kaj la homa maljusteco.

Ĉio tio estis pasinta, ĉio tio kuŝas malproksime je li. Nun la mondo konsistas por li el ĉi tiu malvasta turo, kie la vento en la mallumeco kriegas kaj ekmovas la sonorilajn ŝnurojn.

"Dio juĝos vin," la maljunulo murmuris, kaj larmoj fluadas sur liaj maljunaj vangoj.

"Miĥeiĉo, he Miĥeiĉo! Kio estas? Ĉu vi ekdormis?" eksonas de sube. "Kion!" vokas la maljunulo, kaj li rapide saltas sur la piedojn. "Dio, mi do ne estas ekdorminta! Estas la unua fojo!" Kaj, je rapida lerta mano, li kolektas la ŝnurojn. Sube, preskaŭ kiel formikoj, moviĝas la amaso de la vilaĝanoj, la orbrilantaj standardoj de la preĝejo flugetas en la aero. Estas la ĉirkaŭiro. La procesio ĉirkaŭ la preĝejo estas finita, kaj Miĥeiĉo aŭdas la ĝoja voko "Kristo estas reviviĝinta."

Kaj tiu ĉi voko pelas ondegon for de la maljuna koro de Miĥeiĉo. Ŝajnas al li ke la vakskandeloj pli hele ekbrilas, ke la amaso pli dense ondetadas, kaj la standardoj pli gaje flugetas.

Antaŭe neniam la maljuna Miĥeiĉo tiel sonoris. Ŝajnas, ke la plenega maljuna koro vivigas la senvivan metalon, kaj la tonoj ĝojegas kaj kantas, ridas kaj ploras, kaj ĉiam pli alte ĝis fine ili atingas la steloplenan ĉielon. Kaj la steloj brilas kaj brilegas ĉiam pli hele, kaj la sonoriloj tremas kaj supreniras, kaj denove falas, kresante, sur la tero.

La granda baso sonegas, kaj vokas per potenca forta voĉo, pro kio ektremas ĉielo kaj tero: "Kristo estas reviviĝinta!"

Kaj du tenoroj, tremantaj pro egalaj batoj de la feraj koroj de la sonoriloj, unuvoĉe kaj belsone kantas: "Kristo estas reviviĝinta!"

Kaj du tute malgrandaj sopranoj, kvazaŭ timeme, miksiĝas inter la grandaj, kaj ĝoje kaj kiel malgrandaj infanoj, rapideme kantas: "Kristo estas reviviĝinta!"

Kaj ŝajnas, ke la malnova sonorilejo tremas kaj ŝanceliĝas, kaj ke la vento, kiu ventumas la vizaĝon de la sonorigisto, etendas siajn larĝajn flugilojn kaj kunkantas: "Kristo estas reviviĝinta!"

Kaj la maljuna koro forgesas la vivon, kun ĝiaj zorgoj, kaj ĝia mizero. Li forgesas ke sia vivo estis forfluinta nur en ĉi tiu malvasta kaj malhela turo, ke li restas sola en la mondo, kiel maljuna arbo, kiun la fulmo frakasis. Li aŭskultas la tonojn, tiujn ĉi kantantajn kaj ĝemantajn sonorilojn, kiuj svingas al la fiera ĉielo, kaj denove malsupreniras sur la malriĉa tero, kaj ŝajnas al li, ke li estas denove ĉirkaŭata de siaj filoj kaj nepoj, kaj ke iliaj ĝojaj voĉoj unuiĝas al la ĥoro kaj kantas al li pri feliĉeco, pri ĝojo kiujn li ja ne konis en vivo.

La maljuna sonorigisto tiris la ŝnurojn; grandaj larmoj fluis sur liaj vangoj, kaj lia koro frapis pli forte, pro la iluzia feliĉeco.

Sube, la vilaĝanoj aŭskultis kaj interparolis. Neniam la maljuna Miĥeiĉo tiel mirinde sonigadis!

Subite la granda sonorilo tremis falstone, kaj mutiĝis.

La voĉoj mutiĝis, kvazaŭ oni volis aŭskulti la malĝojan etenditan tonon, kiu tremis, kaj ploris,

kaj ĝemis kaj, iom post iom, sin perdis en la aero.

La muljunulo refalis senforte sur la benkon, kaj du lastaj larmoj fluis malrapide sur liaj palegaj vangoj....

Anstataŭ lin, vi tie sube! La maljuna sonorigisto elsonoris!

ŜAFTONDADO EN AŬSTRALIO.

7

Originale verkita de J. Booth, M.C.E.

Eble la plej karakteriza afero kiun oni povas vidi en tiu ĉi lando estas unu el niaj grandaj ŝaftondejoj dum plena irado.

La konstruaĵo uzata por tiu afero nesimilas kian ajn, ĝia vidiĝo estas ofte pentrinda, ofte mala. La aktiveco de la afero dum tond-tempo estas miriga; dum neuzatempo, miro estas ke la loko aperas tiel lasata kaj senbrua, kiel dezerto.

La konstruaĵo, kiun ni nomas "Woolshed" (elp. ŭulŝed), estas konstruata el ligno, per grandaj pezegaj stangejoj kaj traboj, trunkoj de arboj faligitaj en najbaroj arbaroj, apenaŭ pli ol deŝeligitaj, aŭ malebene segitaj kaj hakitaj. Ĝi estas tegmentata per ŝelo, aŭ, pli malantikve, per zinkita fero, murata per lignaĵoj, kaj interne dividata je multaj ŝafkorto kaj vojetoj. Ĝi havas neniam fenestrojn sed nur truojn, kovratajn, se bezone, per lignaj kovriloj.

Internaj dividaĵoj de la "ŝed" estas farataj per lignabariroj por konstrui ejojn en kiuj staras la ŝafoj.

Ĉe unu fino de la "ŝed" estas la granda ŝafenirejo, ĉe la alia, la pordego tra kiu la sakegoj de lano estas portataj al vagonoj. Inter la ŝafejo kaj tiu pordego staras la tablo aŭ benko sur kiu oni ekzamenas la ŝaflanojn; kaj ankaŭ la lanpremegilo. Apud tiu ĉi sin trovas ujoj por inko, numeriloj, brosoj, kudriloj kaj ŝnuretoj, k.t.p. La oficejeto de "ŝed-estro" kutime lokiĝas en proksima angulo. La "ŝed" eble ne estas afero tre beleta, sed tamen oni devis ĝin sperte desegni ĉiudetale, tial ke ne estu ia tempoperdo nek difekteco al ŝafoj aŭ lano, nek malhelpo al tondistoj.

Nu vidu kampon, tiel grandan kaj larĝan ke oni ne povas vidi limojn ie, jen arbata per Eŭkaliptoj, altaj aŭ malaltaj laŭ iliaj specoj sed ĉiam verdaj, jen tute nearbata nature aŭ nearbigata homlabore, aŭ ankoraŭ, kaj plej ofte, nek nearbata, nek verdigata per arboj; sed plena je arboj, mortigitaj per ŝeltranĉado ringe (tie ĉi nomata "ringado," Angle, *ringing*).

Tiu ĉi ringado, mi devas klarigi, estas la tranĉo tute ĉirkaŭ arbo, tute tra la ŝelo, intence ĝin mortigi por plibonigi la kreskadon de la ĉirkaŭa herbaro, sen la laborego postulata por arbon elfosi.

Blankaj, nudaj, malbelaj, staras tiuj mortaĵoj, aŭ en sunbrilego, aŭ en malvarma blua lunlumo; sed iel tamen rigardindaj kaj majestaj, ĉar ili estas tiel multaj, tiel grandaj, tiel similaj.

Ĉe tia loko sin trovas nia konstruaĵo, eblege apud rivereto, eble apud fosita akvotruo, ĉar riveroj estas malmultaj tie ĉi. Ĉirkaŭe staras dometoj por tondistoj kaj laboristaj. Krom tiuj, kaj kelkaj lignaj bariloj, nenio estas videbla pli proksime ol eble kelkaj mejloj.

Neuzatempe, ĉio estas sufiĉe malaktiva, sed tiam kiam la tempo alvenas kiam la tondegado komencas, kia ŝanĝo! Tiam la tuta loko ekviviĝas, dometoj estas enloĝigitaj, eĉ troplenigataj, viroj kaj knaboj kuradas tien ĉi kaj tien, kaj anstataŭ ol la antaŭa senbruego, oni aŭdadas bruegadojn, ekkriojn, babiladojn ĉiaspecajn, kaj, pli laŭte ol ĉio, blekon blekegon, blekadon de ŝafoj kaj iliaj idoj!

Tiu ĉi estas la okupega tempo el jaro por la ŝafposedantoj. Dum tiuj ĉi tri aŭ kvar semajnoj ili kolektas sian ĉiujaran lanrikolton; ĉiuj iliaj ŝafoj kiuj dum la jaro paŝtis sur vastaj kampoj nun estas tie ĉi amasigataj. Tien ĉi venas tondistoj de la tuta ĉirkaŭaĵo, kaj la lokaj laboristaj, tiom kiom oni povas forsendi de ilia kutima laboro, kaj multe da aliaj laboruloj kiuj serĉas laboron; ĉiuj kunrenkontiĝas por kune labori ĉe tiu ĉi afero, dum ia mallonga tempo kaj tiam poste disiri ree laŭ siaj diversavojoj.

Kiel la laboro estas farata? Kion tiu amaso faros?

Jen nu la afero komencas. Matenfrue (aŭ ofte vespere de la antaŭa tago) tiom da ŝafoj, kiom povas enhavi la plej granda ŝafkorto de la *ŝed'o*, estas kurigataj en ĝin, tiam poste, kiam ĉio estas preta, oni plenigas el tiu ĉi ŝafkorto la pli malgrandajn dividaĵojn, kiuj ĉeestas laŭlonge ambaŭ flankoj de la konstruaĵo. Brua laboro ĝi estas; tia vokego, tia puŝado, tia blekado, tia piedgratado, kiu daŭras ĝis la lasta ŝafo tondiĝis. La laboristoj plenumas tiun ĉi laboron kaj ili

ankaŭ faras ĉiun ordinaran nespertan laboron, da kiu estas nature multo.

Inter tiuj ĉi centraj dividaĵoj, kaj la flankaj muroj staras la tondistoj. Horo batas. Ŝedestro elvokas "tempo!" Ĉiu tondisto ekprenas unu el siaj ŝafoj, trenas aŭ portas ĝin en larĝejon, rapide ĝin renversas, tenas ĝin inter siaj kruroj; kaj post malmulte da minutoj, ĝia blanka lanaro kuŝas amasata sur la planko. Tuj la nuda maldika bruteto estas forpelata tra malgranda truo en malgrandan eksterkorteton, kie oni kalkulos la nombron pro kiu ĉiu tondegisto estas pagota. En tiu ĉiu korteto ankaŭ oni gudropresas la ŝafojn kaj presas per varmega feraĵo la ŝafidojn kiuj unuafoje venas al tondegado. Ofte oni tranĉas la haŭton de ŝafo dum ĝia tondegado, sed tuj knabo alkuras al ĝi kun gudro-bastono, tiun surmeti kiel kuracsebo sur vundoj. Tiuj ĉi knaboj ankaŭ tuje levas la lanon kaj nudpiede kuras por ĝin alporti al tiu, kiu dividas ĉiujn lanarojn laŭ specoj kaj eco, metante ĉian econ en ĝian propran ejon. Tio farita, la premistoj komencas sian laboron je la lano. Ili prenas, eble, cent, aŭ ĉirkaŭ tiom da lanaroj kaj enmetas ilin en grandan kvadratan sakegon, tenatan en kaj per duobla ligna skatolego. En ĝin kaj en ĝi ili premas lanon per peza maŝino, de kiu la skatolo estas parto. Tiu ĉi maŝino estas farita el ligno kaj fero, havanta grandan radon kaj ŝraŭbon. Kiam sakego estas plena de multepremata lano, la premilo estas forlevata, la flanksuproj enfalditaj kaj kudrataj, kaj la sakego, nompresa kaj numerata, estas ruligata apud la pordego. Ĝi restas tie ĝis oni metas ĝin sur lano-vagono por forpreni al plej proksima stacidomo aŭ urbo por vendi; aŭ eble oni ĝin sendas rekte al ŝipoj por vendi en aliaj landoj.

8

HINDUSTANI KOMPARATA KUN ESPERANTO.

Originale verkita de Lt.-Col. H. K. Gordon.

La lingvo nomita "Hindustani," ankaŭ la "Lŭshkŭr" (ŭ kiel *u* en la Angla vorto "*but*"), aŭ la "Soldatlingvo" de la Hindujo, havas similecon tute konvinkan al Esperanto.

Hindujo, kun siaj 300 milionaj da anoj, enhavas proksimume 185 apartajn kaj malsamajn dialektojn aŭ lingvojn, kaj ĉirkaŭ 30 diversajn religiojn, la ĉefaj el kiuj estas la Hindu, kiu provizas 70% de la popolo; Muhumedan (aŭ Musulmani), 21%; Budhista, 3%, lasante 6% por ĉiuj aliaj.

En la fruaj jaroj de la Angla agado en Hindujo militoj intergentaj aŭ interreligiaj estis senĉesaj, kaj la Musulmanoj batalis la Hinduojn, kaj *vice versa*, de la Nordo ĝis la Sudo, kaj de la Oriento ĝis la Okcidento de la vasta Peninsulego; tiel dum la pasado de jaroj helplingvo intertriba evoluis.

Hindustani estas fondita grandmezure laŭ la Persa lingvo, la Kortegalingvo de la Orientanoj; tamen, en diversaj distriktoj ĝi aliformiĝis per lokaj karakteraĵoj.

Sekve, la Alilandano alvenante Hinduojn unue lernas Hindustani, kiu al li havigos lingvapasporton tra tuta la grandega regno; kaj se li lokiĝus en speciala loko, li lernos ankaŭ, se necese, la lokolingvon.

Kiel Esperanto, Hindustani estas kompare tre facila lingvo ekkompreni, precipe por la instruituloj, kiuj certe havas ian konon de la Persa lingvo.

Oni ne povas diri, ke la ekzistado de Kampolingvo, aŭ universala helplingvo tre difinite emis produkti pacon; ĝi neniel sin intermetis je la patruja amo aŭ je religia diverseco, sed, kiel Esperanto, sendube ĝi permesas ke unu nacio pli bone konatiĝu kun alia, kaj tiamaniere ĝi havas pacan influon.

The language called Hindustani, also the "Lŭshkŭr" (ŭ as *u* in the English word "*but*"), or "Camp" language of India, has a convincing analogy with Esperanto.

India, with its 300 millions of inhabitants, contains roughly 185 separate and distinct dialects or languages, with about 30 different religions, of which the chief are Hindu, furnishing 70% of the population; Muhumedan (or Musŭlmani), 21%; Buddhist, 3%, leaving 6% for all others.

In the early years of English enterprise in India intertribal and inter-religious wars were unceasing, and Musŭlmanis fought the Hindus, and *vice versa*, from North to South, and from East to West of the great Peninsula; thus in the course of years an international tongue was evolved as an intertribal language.

Hindustani is based on Persian, the Court language of the East, in different districts affected by local lingual characteristics.

As a result, the foreigner landing in India first learns Hindustani, which will furnish him with a lingual passport throughout the great country; and if he settles down in a particular part, he will also learn, if he feels inclined, the language of the district.

Like Esperanto, Hindustani is a comparatively easy language to pick up, especially by the well-educated, who are certain to have some knowledge of Persian.

The existence of a "Camp" language, or universal auxiliary tongue, cannot be said to have made very definitely for peace; it did not interfere with patriotism or "caste," but, like Esperanto, no doubt permits of one nation having a better knowledge of another, and so has a peaceful tendency.

Tamen Hindustani ne estas ĝis nun flatita, ricevinte la nomon: "*Nia kara lingvo!*"

Por ĝenerala interŝanĝo de sciencaj kaj komercaj aferoj Esperanto havas klaran valoron, kaj ŝajnas certe ke laŭ tiu ĉi direkto ĝi havas grandan estontecon antaŭ si.

Ekzemple, ni prenu Germanan kritikan verkon pri, eble Biologio aŭ Ĥemio; se eldonita kaj presita nur Germane, ĝi ne povos havi la disvastigatan legantaron kiun eble ĝia graveco meritas. Sed se eldonita en Esperanto, la tuta civilizita mondo estus gajnanto.

Hindustani, however, has not so far been flattered by receiving the name of *our dear language!*

For interchange of scientific and commercial affairs generally Esperanto has a distinct value, and it seems certain that in this direction it has a great future before it.

For example, let us take a German critical work on, say, Biology or Chemistry; if printed and published only in German, it cannot have the extended body of readers to which its importance probably entitles it. But if published in Esperanto, the whole civilised world would be the gainer.

LA OLIVOJ.

9

Proverbo de Lope de Rueda.

Esperantigita de A. MOTTEAU.

[LOPE DE RUEDA (1500-1565) *naskiĝis en Seviljo kaj mortis en Kordovo*].

PERSONOJ.

TORUVIO, maljuna vilaĝano.

MENCIGUELA, ilia filino.

AGUEDA DE TOREGNANO, lia edzino.

ALOJO, najbaro.

La sceno en vilaĝa strato.

TORUVIO.—Kompatema Dio, kia vetero! Neniam tia fulmotondro min persekutis de la monta supro al la malsupro. Mi ekpensis ke la ĉielo ĵus elfluadis, kaj ke la nuboj alrulis ĝis la tero. Almenaŭ se mia noktomanĝo estus preta ... sed la sinjorino edzino mia eble eĉ neniam zorgis pri tio.... Rabieĝo ŝin sufoku! Ho, he! Menciguela, mia filino! (*Li frapas la pordon*). Prave! ĉiu dormas en la vilaĝo. Agueda de Toregnano! ho, he! ĉu vi min aŭdas? (*Li ree frapas*).

Venas MENCIGUELA.—Ho! patro mia, ĉu vi volas disrompi la pordon?

TORUVIO.—Bonege! vidu ŝian langon, nun! vidu ŝian bekegon! Nu, ĉu vi povus diri al mi kie estas via patrino, fraŭlino?

MENCIGUELA.—Ŝi estas ĉe la najbarino por helpi ŝin sekigi silkfadenarojn.

TORUVIO.—Peston al silkfadenaroj, al ŝi, kaj ankaŭ al vi mem. Iru tuj kaj alvoku ŝin!

AGUEDA (*alvenante*).—Nu, nu! sinjoro fanfarono! vi vidis ke, ĉar li alportas malpezan ŝarĝon da hejtligno, ne estos eble konsentiĝi kun li!

TORUVIO.—Kion? Malpezan ŝarĝon da ligno vi nomas ĝin, sinjorino! Mi per la ĉielo ĵuras ke mi apenaŭ povis ĝin surmeti al miaj ŝultroj, kvankam via baptofilo helpis min.

AGUEDA.—Estu do; ni nun estos riĉe provizitaj! Sed en kia stato vi staras, edzo mia! Kian figuron vi prezentas!

TORUVIO.—Mi estas trempita kiel vera supo! Rapidu, edzino, mi petas, donu al mi ion por manĝi.

AGUEDA.—He, per la diablo, kion mi povos doni al vi? Mi nenion havas.

MENCIGUELA.—Ve! patro mia, kiel malsekigita estas tiu ĉi ligno!

TORUVIO.—Jes, verege; sed sendube tio ne malebligos vian patrinon diri, ke kompreneble roso estas la kaŭzo.

AGUEDA.—Kuru, filino, ekpreparu duon da ovoj por la noktomanĝo de via patro; poste vi pretigos lian liton.—Edzo, mi vetus, ke vi neniam jam ekpensis labori pri tiu plantajo de olivujoj, kiun mi tiel rekomendis!

TORUVIO.—Kial do mi revenus hejmen tiel malfrue, se ne ĉar mi ĵus faris tion, kion vi al mi diris?

AGUEDA.—Prave do! kaj kie vi plantis?

TORUVIO.—Tie, apud la figarbo, kie mi iam kisis vin: ĉu vi memoras tion?

MENCIGUELA.—Patro, kiam ajn vi volos noktomanĝi, ĉio estas preta.

AGUEDA.—Vi ne scias tion, kion mi ĵus pensis, edzo mia? Tiu replantaĵo, kiun vi teren enmetis hodiaŭ, post ses aŭ sep jaroj, produktos kvar aŭ kvin centfuntojn da olivoj, kaj, aldonante branĉeton tie ĉi, branĉeton tie, post dudek kvin aŭ tridek jaroj, vi havos sufiĉegan fruktodonan olivarbejon.

TORUVIO.—Neniu povus esti pli prava ol vi, edzino; tio nepre plenumos mirindaĵon.

AGUEDA.—Edzo mia, mi ĵus ankaŭ pensis—Ĉu vi scias kion?—Ne?—Nu, aŭskultu bone. Mi mem faros la olivkolektadon, vi transportigos ilin sur via azeneto, kaj Menciguela vendos ilin en la vendejo. Sed, filino, memoru tion, kion mi nun diras al vi: vi devos postuli por ĉiu buŝelo almenaŭ po du *Kastiliaj realoj*.

TORUVIO.—Po du Kastiliaj realoj! Ho! certe vi ŝercetas; ne estus konsciencie. Sufiĉe estos vendi ĉiun buŝelon po dekkvar aŭ eble dekkvin denaroj.

AGUEDA.—Silentu, mi petas! Estas plantaĵo de la plej bona speco, Kordova plantaĵo!

TORUVIO.—Nu! Eĉ se ĝi estus Kordova speco, la prezo, kiun mi ĵus nomis, estos sufiĉa.

AGUEDA.—Silentu, mi ripetas! Ne min surdigu per via sensencaĵo. Nu do, filino, vi ĵus aŭdis min; po du Kastiliaj realoj; ne malplialta prezo!

TORUVIO.—Ankoraŭ? Venu tie ĉi, filineto. Kioman prezon vi postulos por la olivoj?

MENCIGUELA.—Tioman prezon kiun vi volos, patro mia.

TORUVIO.—Dekkvar aŭ dekkvin denarojn?

MENCIGUELA.—Jes, mia patro.

AGUEDA.—Kion? "Jes, mia patro." Venu, tie ĉi, filineto. Kion vi demandas por la olivoj?

MENCIGUELA.—Tion, kion vi volos, patrino.

AGUEDA.—Du Kastiliajn realojn?

TORUVIO (*kolere*).—Kompaton! Du realojn! (*Al* MENCIGUELA) Mi promesas al vi ke se vi postulos pli ol la prezon, kiun mi ĵus diris, vi ricevos de mi pli ol ducent batojn. Nun, diru: kioman prezon?

MENCIGUELA.—Tion, kion vi nomis, patro.

TORUVIO.—Dekkvar aŭ dekkvin denarojn?

MENCIGUELA.—Jes, patro.

AGUEDA.—Kion? Vi diris ankoraŭ "Jes, patro!" (*Ŝi batas ŝin*) Prenu tion, prenu tion, pro via malobeo!

TORUVIO.—Ne tuŝu la knabinon....

MENCIGUELA.—He, patrino! he, patro! ne mortigu min!

ALOJO (*alvenante*).—Kio estas tio? Genajbaroj, kial vi tiel batas tiun ĉi knabinton?

AGUEDA.—Ho, sinjoro (*montrante ŝian edzon*), tiu ĉi malbonulo celas doni senpage ĉion, kion ni posedas; li tute volas ruinigi la domon. Olivoj tiel dikaj kiel juglandoj!...

TORUVIO.—Per la prapatraj ostoj! Mi ĵuras ke ili ne estas eĉ tiel dikaj kiel milisemoj!

AGUEDA.—Sed mi certigas jese.

TORUVIO.—Sed mi neas tion, kion vi certigas.

ALOJO.—Nu, najbarino, volu aminde eniru domen. Mi prenas sur min pacigi ĉion. (AGUEDA *foriras*). Klarigu por mi la aferon, nun, najbaro. Montru al mi viajn olivojn; eĉ se estas dudek cent funtoj, mi aĉetos la tuton.

TORUVIO.—Ne tiel estas, sinjoro; estas ne tiel, vere. Ni ne staras tiel antaŭe kiel vi pensas. La olivoj ne estas en nia domo; ili nur estas sur nia bieno.

ALOJO.—Nu! venigu ilin tie ĉi; vi povas konfidi al mi; mi aĉetos la tuton je la plej rajta prezo.

MENCIGUELA.—La patrino postulas po du realoj por ĉiu buŝelo.

ALOJO.—Tio estas tre alta prezo.

TORUVIO.—Ĉu ne, sinjoro?

MENCIGUELA.—Patro ne demandas pli ol dekkvin denarojn.

ALOJO.—Montru al mi specimenon.

TORUVIO.—Dio mia! Vi ne ŝajnas kompreni min, sinjoro. Mi tuj klarigos. Hodiaŭ, mi teren enmetis replantaĵojn de olivarboj, kaj la edzino ĵus diris ke post ses aŭ sep jaroj oni povos kolekti kvar aŭ kvin centfuntojn da olivoj, ke ŝi mem kolektos, mi forportos, kaj nia filino vendos ilin, sed ke tiu ĉi ne devos postuli malpli ol du realojn: mi kontraŭstaris al tio; ŝi ree tian kondiĉon ripetis: tio estas la tuta afero.

ALOJO.—Mirinda afero, vere. Ĉu estas eble imagi tian okazon? Apenaŭ la olivujoj teren estas enmetitaj, kiam jam vi devigas vian filinon plori pro ili.

MENCIGUELA.—Vi estas pravega, sinjoro.

TORUVIO.—Ne ploru plu, Menciguela. Tiu ĉi infanino, sinjoro, valoras sian propran orpezon. Nun, filineto mia, iru pretigi la manĝilaron; mi promesas, ke mi aĉetos por vi antaŭtukon el la vendprezo de la unuaj olivoj kiujn ni rikoltos.

ALOJO.—Adiaŭ, najbaro. Eniru domon ankaŭ, kaj pace vivu kun via edzino.

TORUVIO.—Saluton al vi, sinjoro.

ALOJO (*sola*).—Oni devas konfesi, ke en tiu ĉi mondo ni okaze vidas nekredeblaĵojn! Tiuj geedzoj interinsultas unu la alian pri olivoj, kvankam eĉ la olivarboj ne kreskas ankoraŭ!

LA DOMO DE ĴAK'.

Popola infana versaĵo, tradukita de J. T. Haxton.

Jen estas la domo konstruita de Ĵak'.

Jen estas la greno, kiu restis en la domo konstruita de Ĵak'.

Jen estas la rato, kiu manĝis la grenon, kiu restis en la domo konstruita de Ĵak'.

Jen estas la kato, kiu mortigis la raton, kiu manĝis la grenon, kiu restis en la domo konstruita de Ĵak'.

Jen estas la hundo, kiu turmentis la katon, kiu mortigis la raton, kiu manĝis la grenon, kiu restis en la domo konstruita de Ĵak'.

Jen estas la bovino kun kurba korno, kiu ĵetis la hundon, kiu turmentis la katon, kiu mortigis la raton, kiu manĝis la grenon, kiu restis en la domo konstruita de Ĵak'.

Jen estas tutsola la virgulino, kiu melkis la bovinon, kiu ĵetis la hundon, kiu, k.t.p.

Jen estas la viro, ĉifone vestita, kiu kisis la virgulinon tutsolan, kiu melkis, k.t.p.

Jen estas la preĝisto, tute razita, kiu edzigis la viron, ĉifone vestitan, kiu kisis, k.t.p.

Jen estas la koko, matene kriinte, kiu vekis la preĝiston, tute razitan, kiu edzigis, k.t.p.

Jen estas la farmamastro, grensemanta, kiu posedis la kokon, matene kriinte, kiu vekis, k.t.p., k.t.p., k.t.p., k.t.p., k.t.p.

VIVIENO.

11

Duparta Ferakonto de E. W.

[Parto I.]—Meze de longa, larĝa vilaĝo staris dometo iom pli granda kaj, se tio estus ebla, pli pura ol la aliaj. Ĝi ŝajnis tiel hela, tiel blanka, kiel la neĝo, kaj la lunradioj ripozis sur ĝi tiel kviete kiel la pala feliĉulino en ĝi ripozis sin sur la mola lito inter la puraj blankaj bonodoraj

drapoj. La virino estis tre, tre feliĉa.

Apud ŝi kuŝis mola, varma fasketo; ŝia novenaskita trezoro, la infaneto kiu devas anstataŭi karan sesjaran knabeton kiun, antaŭ ok jaroj, elmanĝis la lupoj.

La kompatindaj gepatroj nun konsoliĝis. La patrino dankeme pensis, ke ŝia edzo havos filon, kunlaboranton, kaj komforton, en sia aĝo kiam ŝi estos enterigita.

Poste envenis la patro, feliĉa kiel ŝi. La geedzoj kisis kaj benis la infaneton kaj preĝis al Dio kun kora, plena kaj trankvila ĝojego.

Dum la nokto, venteto ekblovis tra la fenestro super la lito sed la gepatroj ne vekigis.

Antaŭ ol tagiĝis, Davdo eliris, ĉar li devis tre frue konduki siajn bestojn al la paŝtejo, por ke ili ne tro malsatu, devigataj pasigi la tutan nokton inter la ter-muroj de la vilaĝo, for de la teruraj lupoj.

Ekvekiĝinte, Marta vidis sian—ne! ne estis ŝia, tiu ĉi bela blanka infanetino, jam havanta almenaŭ unu monaton, kiu mirante ĉirkaŭen rigardis!

Preskaŭ freneziĝinta pro ŝia perdo, la malfeliĉa patrino volis forĵeti la fremdulineton, sed la helaj bluaj okuloj sin fiksas tiel konfidemaj sur ŝia vizaĝo, ke ŝi ne povis puni la senkulpan etulinon.

Dum ŝi kuŝis, multe plorinte, duonsvena, duondorma, pura lumo ekbrilis en la ĉambreto kaj voĉo pli dolĉa ol homa voĉo murmuris en ŝian oreilon: "Ni estas ambaŭ mizeregaj, mi pleje, ĉar vi povis plori, mi ne povis, kaj vi rehavos vian knabeton, mi—mi nenion scias! Estu do bona kontraŭ mia idino, kaj mi estos bona kontraŭ via ido." La lumo tiam malaperis.

Davdo revenis hejmen kun la anonco, ke la pastro venos morgaŭ por bapti la novenaskitan knabon. Li aŭdis kun mirego kaj teruro la rakonton de sia edzino. Post longa konsiliĝo, ili decidis nenion diri al la pastro pri ĉio, kio okazis. Li estis maljunulo, kaj loĝis tre malproksime, kaj nur vidis la vilaĝanojn por bapti, edzigi aŭ enterigi. La najbaroj estis amikoj, kaj ne babulus pri alies aferoj, se ne estus necese.

Post multa pripenso la gepatroj elektis el antikva idola kanto la nomon Vivieno, kaj la pastro sen ŝanceliĝo ĝin murmuris, baptante la infaninon.

Tiun nokton Marta sonĝis, ke du belegaj sinjorinoj staris apud la lulilo, unu el ili diris: "Estas bone, se ŝi havus animon senmortan, la bapto estas necesa; sed, se ŝi estus, kiel ni, sen animo, la bapto neniel malutilos." La dua diris: "Mi petas, fratino, benu ŝin!"

La unua solene resumis: "Jen mia beno, mia baptonaco: Multaj homoj ŝin amos, ŝi sopiros pri ĉies amo kaj, se iafoje ŝi amos, ŝi ne estos reamata." Tiam okazis virina agonio ekkrio, kaj la lumo kaj sono neniigis.

Ofte Marto kredis aŭdi voĉojn nehomajn en la nokto. Unufoje ŝi kredis distingi la vortojn: "Se iam ŝi vidos la belecon perfektan, ŝi ĝin amos kaj eterne estos feliĉa."

Kiam Marto resaniĝis kaj rekomencis sian ĉiutagan laboron, neniam ŝi vidis lumon nokte nek aŭdis mirindan voĉon. Davdo nenion aŭdis, eĉ li ne kredis je la sonĝoj de la edzino; tamen li baldaŭ ekamis la blankan, ĝentilan Vivienon, kaj estis bonega kontraŭ ŝi. La vivo de la tuta familio estis, dum dekkvar jaroj, trankvila kaj prospera.

Vivieno fariĝis la anĝelo de la vilaĝo. Ŝia beleco ĉarmis ĉiajn okulojn; ŝia dolĉa voĉo ravis ĉiajn orelojn; ŝia kvieta kaj ĝentila karaktero, ŝia honesta konduto kaj ŝia senegala submetiĝo al la plenkreskuloj kaj, precipe, al la maljunuloj, gajnis je ŝi la aprobon de la saĝuloj. Ŝia viveco, granda kuraĝo, ŝia lerta spirito, ŝia ŝercado igis ŝin la idolo de la junaj. Ĉiuj amegis ŝin; ŝi ĉiujn egale amis, tute kiel ŝi amis bestojn, birdojn florojn, insektojn mem! Ŝi volis ja bonfari al la tuta kreitaĵo de la bona Dio. Ofte ŝi levis limakon el polva truo kaj alportis ĝin al la mola herbejo. La brutoj sciis, ke ŝi amis ilin, de malproksime ili rekonis ŝin. Ĉevaloj, bovidoj, azenoj kaj hundoj venis por ricevi ŝiajn karesojn, kaj ludis, saltante ĉirkaŭ ŝi; ofte eĉ sciuro volonte sin lasis fali el arbo en ŝiaj brakoj, mem la porkoj tre rapide kuris, por ke ŝi gratu iliajn molajn sentemajn orelojn! Jes, Vivieno estis feliĉa knabino! Sed, ho ve! ne ĉiamaj estas belaj tagoj!

Unu matenon ŝi eliris por viziti malsanan najbarinon, kaj ŝi neniam revenis.

Longe serĉadis ĉiuj, sed vane, kaj malĝojo estis en ĉies koro, pleje ĉe ŝiaj nutra-gepatroj, kiuj dum multaj tagoj ploradis.

Post unu semajno alvenis ĉe ili junulo strange vestita sed bela kaj forta. Li ĉirkaŭprenis silente Davdon, genufleksis apud la piedoj de Marto kaj kisis ŝiajn manojn. La geedzoj sciis, ke estas ilia longatempe perdita infano, kaj ili laŭe ĝojegis. Sed neniam povis ili forgesi la bonan, belan Vivienon.—*Finota*.

FRAGMENTAJ MEMOROJ.

Originale verkita de Edward Metcalfe, M.A. (Oxon).

Antaŭparolo.

Kiel en suna kampo infano kolektas florojn, tiel vagante en la kampo de miaj memoroj mi kolektas miajn memoraĵojn; kunmetante ilin tute senarte, ne aranĝante ilin laŭ ia ajn metodo sed ĉiam prenante tiun kiu min plej altiras ĉe la momento mem. Se vi, mia legantaro, deziras artefaritan bukedon, vi ne rigardu miajn florojn. Tamen mi prezentas ilin kun tre kora deziro ke ili interesos kaj plaĉos al vi.

UNUA FRAGMENTO: LA ŜTATOJ.

Antaŭ multaj jaroj mi vizitis Unuigitajn Ŝtatojn de Ameriko.

Fermante la okulojn mi revidas la vilaĝon, unu el tiuj fungaj vilaĝoj kiuj tiel ofte troviĝas en la Ŝtatoj. De la loko kie nun ĝi staras, ne estis antaŭ nur unu jaro eĉ unu domo pli proksima ol dudek mejloj, sed nun (t.e., ĉe la tempo kiam mi tien alvenas) ĝi posedas du Bankojn, du leĝistojn, kuraciston, gazeton kaj du stacidomojn. Proksime de ĝi ankoraŭ restas negranda arbaro, sed tiel rapide la arboj fariĝas domoj ke, laŭ ĉiu kredindeco, ĝi post nelonge tute malaperiĝos.

"Kiom da tempo vi pensas atendi," mi demandas al Amerikano, "de kiam vi unue pripensis konstruigi domon ĝis kiam vi estas en ĝi loĝanta?"

"Nu, fremdulo," li respondis, "se mi atendus du semajnojn mi pensus ke mi tre longe atendis."
...

De tri tagoj la vetero estas varmega. En ombro la termometro montras 104°, 105° kaj hodiaŭ 107° Farenheite (ĉirkaŭ 42° centgrade).

En ĉambreto de unu el la lignaj domoj mi kuŝas, malpezege vestita, sur lito, ventumante min per du grandaj ventumiloj.

Apud la lito troviĝas tableto portanta grandan kruĉon da glacia akvo (t.e., akvo en kiun oni estas metinta glacieron) kaj glason. Mi estas soifa kaj mi ofte trinketas.

Tiel malgranda estas la ĉambreto ke, etendinte la manon, mi facile tuŝas la muron kies varmega ligno bruldoloras mian haŭton.

Tra la fenestro, larĝe malfermita, eniras zumo de "*cimoj*" ("*cimo*," kun aldono de priskriba vorto estanta Amerikana por ĉiu fluga insekto), kaj okaza frapo de iu grandega sed mallerta muŝo kontraŭ la metalfadena reto kiu kovras la fenestron ekstere.

Por ne Amerikanaj legantoj mi klarigos la frazon.

Dum somero la insekta vivo estas multega en la Ŝtatoj. Oni do streĉas sur trabaĵon metalfadena reton kaj alfiksas la trabaĵon ekstere de la fenestroj kaj pordoj. Por tiuj ĉi lastaj alfiksante al la trabaĵo ĉarnoĵn oni faras kvazaŭ eksteran pordon, kaj en—aŭ elirante ĉambron oni ĉiam zorge fermas la unuan pordon antaŭ ol malfermi la alian.

Kiel necesgaj ili estas du ekzemploj montru:—Mi mem vidis la ambaŭ. (1). Foje en domo, kie la reto estas ŝirita, tuj kiam oni ekbruligis lampon en unu momento, arego da insektoj dense kovras la supraĵon de la tablo, kvankam la disŝiraĵo estis tre malgranda. (2). En farma domo la familianoj laŭ vico svingis dum la manĝoj branĉeton supre de la tablo, sed malgraŭ tio la muŝoj preskaŭ kovris la manĝaĵojn.

En ĉiuj miaj memoroj pri Ameriko intermiksas la zumegon de insektarego....

Sed nun mi estas trinkinta la tutan enhavon de mia kruĉo kaj ankoraŭ mi soifas. Antaŭ miaj okuloj alvenas alloga vidaĵo, tiu, nome, de la sodakvujo ĉe la drogisto.

Mi vidas meze de la ujo la kranegon por la sodakvo, kaj laŭlonge la vicon da kranetoj por la diversaj gustoj; mi vidas la homaron kaj la glasaron, kaj mi aŭdas la siblon de la ŝaŭmanta trinkaĵo.

En tiu ĉi vilaĝo [pardonu, ho! Amerikanoj: "urbo"] estas nur unu apoteko, kaj mi ridas memorante la aregon de malkontentigitaj soifuloj kiujn mi vidas foje kiam la sodakvujo rompiĝis. Sed mi estas mem soifulo, kaj iom mi komprenas la soifegon de drinkulo.

Inter soifo kaj inercia komencas neegala barakto; neegala ĉar la soifo estas ĉiama kreskanta

forto.

Leviĝinte mi vestas min, kaj, kunprenante sunombreleton, eliras el la domo sur la lignan flankpromenejon.—(*Daŭrigota*).

NEKROLOGIO.

Kun grandega bedaŭro ni anoncas la morton de nia sindonema kunverkanto Doktoro A. Milner en Trinidad. Ĉiam preta helpi ĉiujn, li estis multe estimata kaj amata en la insulo, kaj ĉiuj, precipe la Esperantistoj, kunsendos plej sinceran simpatian al lia sengepatra fileto, kaj al ĉiuj parencoj. Ĵus antaŭ la morto, li deziris ke ni anoncu ĝin, por ke la Esperantistoj ne plu sendus leterojn al Mayaro.

KIAM EKFLORADAS REZEDOJ.

13

Pentraĵeto el Rusa Litvujo.

Originale en Esperanto, verkita de Osip Ivanoviĉ Elleder.

Ĉiujare kiam la bonodoro de rezedoj dolĉigadas aeron en mia ĝardeno, mi devas pensi pri mia mortinta amiko Leonid Leonidoviĉ.

Li estis iom strangulo, mia kompatinda amiko, sed li estis homo tute bonkora, toleranta kaj indulganta ĉiujn, faranta al neniujn malagrablajojn. Li loĝis en proksimeco de mia loĝloko, tiel ke ni tre ofte povis vidi unu la alian. Li staras kvazaŭ antaŭ miaj okuloj; homo en mezaaĝo, inter liaj malblondaj haroj troviĝis eĉ kelkaj arĝentaj, kvankam li nepre ne estis maljunulo. El lia pala, mallarĝformita vizaĝo rigardis du mallumaj, senfine malgajaj okuloj. Li vivadis tute sole, multe paroli li ne amis, tial, kvankam ni ofte kunvenadis mi do neniam aŭdis de li ion pli detalan pri lia pasinta vivo.

Li estis en nia provinco nur antaŭ kelkaj jaroj alveninta, sed ĉar li, kiel mi jam diris, al neniuj estis farinta malbonaĵojn, oni kutimiĝis kun li, eĉ kun liaj iom strangaj manieroj kaj lasis lin vivi laŭ lia volo.

Al liaj strangaj apartenis ankaŭ la kutimo fari ĉiu vespere vastajn promenadojn, prefere en lokojn izolitajn, kaj se estis ĉielo klara, sennuba, tiam li revenadis hejmen nur frumatene kiam la nokta firmamento ekpaliĝis. Tiuj malmultaj homoj, al kiuj sukcesis observi lin dum la suprediritaj promenadoj (sed tio okazis nur tre malofte, ĉar li ĉiam elektadis lokojn trankvilajn, senhomajn por siaj promenoj), rakontis ke li tiam laŭvoĉe paroladas kun si mem, kvazaŭ havante ian nevideblan akompananton.

Preter mia loĝloko fluas la rivero Ŝeŝupa[2] per multegaj kurbiĝoj tra la herbejoj kaj kamparoj peniĝanta atingi la maron.

La bordoj de ĝi troviĝas ofte tre altaj kaj krutaj, kelkaj el tiuj krutaĵoj estas kovritaj per densaj arbetaroj, kaj en la printempo kaj somero multkolorigitaj per miloj da diversaj kampfloretoj. La unuajn violojn oni trovadas tie, kies floretoj, palbluaj, kiel nia norda ĉielo, elspiradas kvankam malpli fortan, tamen delikatan bonodoron,[3] kaj kiam la somero kun liaj varmigantaj sunradioj aperas, balanciĝas tie sur graciaj trunketoj lumbluaj sonoriletoj de grandfloraj kampanuloj kaj heliĝas sangruĝaj liĥnisoj, *larmoj de Dia patrino*, nomas ilin la popolo. Multaj najtingaloj kantadas en densa branĉaro siajn dolĉajn amkantojn kaj la kvieta murmurado de plaŭdantaj ondoj harmonie akompanadas ilin. Estas ĉarmegaj tiuj bordoj de Ŝeŝupa-rivero en Litvalando!

Alte sur unu de tiuj krutaĵoj, sur la granda, muskkovrita ŝtono jam de kelkaj jaroj havis sian sidejon freneza knabino el unu de proksimaj kolonioj. La frenezulino estis tute orfiĝinta, ŝiaj gepatroj estis mortintaj, kaj ŝi vivadis ĉe sia onklo, malriĉa posedanto de kelkaj malgrandaj kampetoj. Sed ŝi loĝadis ĉe li nur dum la severa vintra sezono: kiam al fino de monato Marto aŭ Aprilo la varmetaj ventoj komencis fluidigi la neĝamasojn, kiam alte en la aero la unuaj alaŭdoj estis aŭdataj kaj aperis la sovaĝaj anseroj, tiam ŝi forlasis malluman ĉambreton en la domo de sia onklo kaj—malaperis.

Ŝi vagadis tiam ne timante ankoraŭ ofte tre malvarman veteron—ŝi neniam vestiĝis varme—tra la herbejoj kaj kampoj serĉante florojn. Malfeliĉulino, ŝi devis longe serĉi ĝis ŝi trovis iajn ĉar en mia lando la printempo nur malrapide aperadas. Ŝi tial vagadis longe kaj malproksimen; sed kiam nur ekverdiĝis la Ŝeŝupa-bordoj tiam oni kun plena certeco povis ŝin trovi sur la

suprenomita granda ŝtono.

Tie sidis ŝi plej multe senmove, verdan florkronon sur la kapo, kies densaj, nigraj haroj estis senorde sur la ŝultroj falantaj. Ŝia malriĉa vestaĵo estis plibeligita per floroj kaj verdaj branĉetoj kiuj ĉie, kie nur eble, estis alfortiĝintaj. Apud ŝi sur la ŝtonplato kuŝadis bukedoj de kampfloroj. Ŝi restadis je Ŝeŝupa-bordoj tage kaj nokte, nur la plej turmentiganta malsato devigis ŝin foriri. Tiam ŝi iris aŭ hejmen, aŭ en ian proksiman kolonion[4]; silente alveninte, ŝi timeteme haltis antaŭ la fenestro, aŭ apud la pordo de dometo kaj nenion petante, nenion dirante staris ŝi tie tiel longe: ĝis iu el la domgeloĝantoj, kiuj ĉiuj ŝin konis, komplete donacis al ŝi iom da manĝado. Satiĝinte kaj, provizite kun peco da pano, sendanke, silente, kiel ŝi alvenis, ŝi ree timeteme kiel arbarabirdeto malaperis.

Nur nokte ŝi fariĝis pli rimarkebla. Ĉu luma ĉu malluma estis la nokto, ĉu agrabla vetero regadis aŭ ĉu ventego kriegis kaj pluvego siajn akvojn teren verŝis, egale, ĉiatempe oni aŭdadis ŝian kantadon de la krutaĵo super la Ŝeŝupa-rivero.

Ŝia kanto en Litva lingvo—ŝi posedis rimarkinde klaran, belan voĉon—jen mallaŭte, apenaŭ aŭdeble, jen laŭtvoĉe eksonante, havis tian tireman, melankolian finrimon kiu estas propra al ĉiuj Litvaj kantoj, eĉ al kantoj kun ĝoja aŭ petola enhavo.

En noktoj trankvilaj, kiam la luno superarĝentigis la tutan ĉirkaŭaĵon, kaj sur la rivera supraĵo aperadis multaj dancantaj lumetoj: steloj respeguligantaj en saltantaj ondoj, tiam sonis la voĉo de freneza knabino kiel mistera kanto de akvofero kiu nokte eliradas por promeni en pala brilo de lumo super la dormantaj, rososfreŝaj herbejoj.

14

Se iu malfruiĝinta fremdulo estis tiam en verda densejo trovinta frenezulinon, kiel ŝi, florornamita, sur la altaŝtono sidis, aŭ se li en malcerta lunlumo estis sur la riverbordo renkontinta ŝin, glitantan tien mistere, mallaŭte, kun alte leviĝintaj manoj—li sendube estus kredinta, ke li vidis aŭ feinson de akvoj aŭ alian noktan fantomon.

La frenezulinon ĉiuj ĉirkaŭuloj konis kaj ĉar ŝia farado estis tute sendanĝera kaj neniun malutiliganta, oni lasis ŝin libere vagadi, florojn deŝiradi kaj loĝadi sur la riverbordo. Tiamaniere ŝi vegetadis de neniun maltrankviligita, forlasita de ĉiuj. Nur unufoje en ĉiu jaro ŝi furioziĝis. Tio estis en komenco de vintro kiam ŝia onklo ŝin devis kapti kaj perforte forkonduki de ŝia amata placeto por ke ŝi ne frostiĝu. Tiam tiu ĉi knabino pacema, trankvila, fariĝis furiozega. Oni devis ŝin kun ŝnuregoj kunligigi kaj dum du aŭ tri tagoj ŝi devis resti en la domo alligita. Post tiu tempo ŝi ree fariĝis trankvila, pacema kaj obeema kaj senkontraŭstare restadis nun hejme. Ŝi eĉ en tiu sezono fariĝis pli prudenta kaj helpis je diversaj pli facilaj domlaboroj.—Sed kiam en la naturo nur la unuaj printempaj antaŭsentoj aperis, kaj la alaŭdoj revenis el sudaj landoj, tiam forlasis ŝi tuj la hejmon kaj vivis ree libere kiel birdo de kampoj sur sia ŝtono; kantante kaj florojn deŝirante.—Tiam ree, de apenaŭ ekverdiĝintaj bordoj, en trankvilaj noktoj, post longa interrompo, malproksimen estis aŭdebla ŝia kantado, kaj la infanaro en la najbaraj kolonioj ĝojiĝante elvokadis: "*Taŭ dor grajt atleks garnis ir lakŝtingala, durnovoĉe jaŭ gieda!*" (Nun jam baldaŭ alflugos cikonioj kaj najtingaloj, la frenezulino jam kantas!).

(*Daŭrigota.*)

PIEDNOTOJ:

[2] Ŝeŝuppe = Litva vorto, signifas "*sesriveroj*" ĉar ses fontoj kuniĝintaj formas ĝian komencon.

[3] *Viola mirabilis*.

[4] Litvaj kolonioj estas unuopaj vilaĝaj mastrajoj kun bezonaj konstruaĵoj izolite starantaj. Vilaĝoj en senco de kunegruitaj domoj de kelkaj vilaĝanoj ne ekzistas ĉi tie.

PROFESORO VULPO.

Tradukita de E. J. Catt.

Maljuna vulpo tre klera, tre elokventa, deviĝis pro malforteco, sin doni tute al spiritaj aferoj. Li komencis prediki al la loĝantoj de la arbaroj. Lia elokventeco estis pasia, lia moraleco neriproĉinda. La konstatis per la plej konvinkanta logiko ke, per simplaj honestaj manieroj oni povas facile atingi, kaj ĝui, feliĉecon. "Male," li diris, "la vana mondo nin allogas, nin trompas, nin devigas multe pagi por ĝiaj artifikaj proponoj kaj promesoj, kiujn ĝi neniam plenumas, sed ĉiam fortiras de ni."

Tamen, nia profesoro malprosperis, tute ne sukcesis; neniu venis lin aŭskulti, krom kelkaj maljunaj religiaj cervinoj, kiuj loĝis en kvieteco kaj povis nenion fari por helpi je sia progresado.

Kion li do faris?

Li decidis ŝanĝi sian temon. Li do komencis kondamni la kutimojn de rabo, la soifo por buĉado kiun posedas la ursoj, tigroj kaj leonoj. De nun li altiris amasojn da aŭskultantoj: cervoj, kapreoloj, gazeloj, ĉiuj trovis mil ĉarmojn en liaj paroladoj. Baldaŭ li gajnis reputacion, oni povas eĉ diri iom da famo, tiel ke maljuna, pia, bonvola leono, Reĝo de la lando, multe deziris lin vidi, lin aŭdi.

La vulpo raviĝis sin prezenti ĉe la kortego de la reĝo.

Li alvenis, predikis. Li vere superis sin! Li solene denoncis la kruelegecon de bestoj. Li paroladis pri la dia furiozo, venĝo, kaj kolerego kiu devas frue aŭ malfrue fali sur ĉiuj el ili.

La korteganoj miris pro tia maltimo, kaj rigardis unu la alian sen ion dirante, ĉar la reĝo ŝajnis plaĉata pro tiu ĉi ne ordinara sincereco.

La prediko finite, la reĝo alvokis la oratoron. La monarĥo diris al li: "Vi sukcesis min plaĉi, vi montris al mi la veron. Mi ŝuldas al vi justan rekompencan; kion vi demandas kiel premio por via instruado?"

Kaj la vulpo respondis: "Ho, Via Reĝo Moŝto, kelkajn meleagrojn!"

Sabatan posttagmezon knabeto sidis sur rivera bordo fiŝkaptante, kiam homo venis al li kaj demandis:

"Kiom da tempo vi estas tie ĉi?"

"Preskaŭ du horojn."

"Kiom da fiŝoj vi estas kaptintaj?"

"Ho! se mi kaptos tiun ĉi fiŝon, kaj alian, mi havos du!"—(9929).

HO VE! NI VIROJ.

15

Ho, kompatindaj Esperantistoj! Ĉu ja povas esti vere ke ni, senkonaj kaj senspertaj viroj, sendis al vi recepton por fari Kristnaskan Pudingon sen la ĉefa enhavaĵo—sen la sekvinberoj?! Humilege ni petas vian pardonon. Ni, la Redaktoro kaj la Presistoj, eluzis tutan funton da sekvinberoj, anstataŭ ol permesi, ke ili estu duonigitaj kaj elgrajnitaj, por ke ili plibonigu la belan pudingon. Kaj, ne kontenta pro tiu ĉi, ni ankaŭ eluzis duonfunton da riboj.

Ni memoras ke, foje, ĉarma knabino diris al ni ke: "Kiso sen lipharoj estas kiel ovo sen salo!" kaj nun ni lernis ke: "Kristnaska pudingo sen sekvinberoj estas kiel Hamleto sen la Princo de Danujo!"

Kvankam la dua estas eble tiel stranga elpensajo kiel la unua, ni tute konsentas pri ĝi, sed, pri la liphara-sala afero ni, malfeliĉaj viroj, ne povas juĝi.

Nu do, vi feliĉaj legantinoj, kiuj ne ankoraŭ faris viajn Pudingojn, memoru ke oni devas enmeti ankaŭ unu funton da sekvinberoj, kaj unu kaj duonon da riboj.

Ni nun havas la plezuron aldoni la recepton, verkita de la sama afabla legantino, Sr^{ino} Jem Ross Archibald, por la faro de *Novjara Haketaĵo* (Angle, *mincmit*).

Materialo.—

- 1½ funtoj da Riboj (Lavitaj kaj sekitaĵ).
- 1 da sekvinberoj (sen la grajnoj).
- ¼ da Miksitaj Kanditaj Ŝeloj (dishaketitaj).
- 1½ da Pomoj (ŝelitaĵ kaj senkoraj).
- ¾ da Bovaĵsebo (haketu en pecetojn).
- Triono da raspita muskato.
- ½ unco da Cinamono (pudrita).
- ½ unco da Zingibro (pudrita).
- ½ unco da Ĉiuj Spicoj (pudrita).

Duon-teokulero da kariofiloj.
¾ funto da Mola sukero.

Metodo.—Haketu ĉion (oni ne povas haketi tro). Malsekigu per du vinglasoj da brando. Metu la miksaĵon en botelojn, kovru ilin per papero malsekita en brando. Poste kovru ilin per seka papero kaj ligu per ŝnureto.

Kiamaniere ĝin uzi.—Kovru kun malpeza pasteco, surmetu iom da la haketaĵo, malseku la randojn de la telero per lakto, pinĉu la randojn poste kovru ĉion per pasteco.

Ŝmiru kun ovblanko kaj metu pudritan sukeron sur la supraĵo, traboru en la mezo, por permesi ke la aero trapasu.

Baku en rapida forno dum ĉirkaŭ dudek minutoj, ĝis ĉiuj estos palbrunaj. Metu ilin (varmegaj) sur varmaj teleroj.

SKOTA PERSISTO.

Originale verkita de F. A. Meigh.

La persisto de la Skotoj ĉiam estas figurata al ni dum nia juneco per la fabelo de "Bruco kaj la Araneo." Ni ĉiuj scias kiel la malfeliĉa reĝo rigardis la unuan kaj la duan vanan penadon de la araneo ŝpini teksaĵon, kaj, kiam la insekto trafis la trian fojon, la reĝo decidiĝis ankaŭ fari trian penadon forpeli la malamikojn. Komprenoble li ankaŭ sukcesis.

Mi devigis memori tion ĉi kiam mi vizitis Skotlandon antaŭ kelkaj tagoj.

Mi estis fotografinta kelkajn antikvajn skulptitajn tombŝtonojn ĉe Stirlinga preĝej-korto kaj mi subite ekvidis vespejon tute proksime al mi.

Apenaŭ mi formovis, kiam ok aŭ naŭ malgrandaj nudkruraj infanoj alvenis kaj, ekvidante la vespejon, komencis ĝin inciti per bastonoj.

Komprenoble la vespoj malŝategis tiun ĉi malafablan agon, kaj montris sian koleregon pikantaj la krurojn kaj vizaĝojn al la sieĝantoj. Subite estis serio da teruraj kriegoj, kaj la infanoj devis rapide reeniri la urbon, kriegante dum la forkuro.

Post mallonga tempo ili revenis kune kun plifortigaĵo de malgrandaj infanoj, kiuj estis armitaj per bastonoj kaj ŝtonoj.

Ili denove incitegis la vespejon kaj la vespoj, nun fariĝintaj tute koleregaj, elflugis simile al nubo. Tiuj knaboj, kiuj ne estis jam rekompencitaj pro sia klopodo, preterpaŝis mallongan interŝpacon kaj atakis la vespejon per ŝtonoj. Kelkaj infanoj frotadis la brakojn kaj vizaĝojn, sed ĉiuj, senescepte, kriegis tiel laŭte kiel permesas la pulmoj.

Estis neniel senkuraĝa roto kiu muzike revenis en la urbon. Malgraŭ la fakto, ke iliaj vizaĝoj estis ŝvelitaj ĝis la patrinoj povis apenaŭ rekoni siajn proprajn idojn, la malgranda armeo preterpasis la stratojn promesante plenan venĝon je la vespoj la sekvantan matenon.

Eĉ Bruco mem povus juste fieriĝi de siaj posteuloj, pro la maniero je kiu ili estis lernintaj lian lecionon pri persisto.

ESPERANTO

16

In the first number of a new volume it may be advisable, for the benefit of those hitherto unacquainted with Esperanto and its ends, to give a brief description of the Second Language for All Nations.

Esperanto in no way aims at displacing any existing national language, but merely seeks to exist side by side with all as a friend in need. The selection of any national language to fulfil this important *rôle* would, obviously, be impossible, without bestowing great advantage on the nation whose national tongue was thus selected. Hence the need for some neutral medium, as simple as possible. Yet, in addition to simplicity, the Help-Language must be capable of fulfilling all the requirements of the far-reaching needs of modern life. And it is in this direction that the Esperanto star is especially brilliant, for it has been proved by thousands, all the world over, to be admirably adapted for commercial and friendly correspondence, literary work,

poetry, and even for scientific research, as well as being particularly valuable for the spoken social and commercial intercourse of nations. This last peculiarity is, in the main, the result of two simple facts: the language uses but the five main continental vowels, A, E, I, O, U (Pa may we go too), which least lend themselves to confusion, and, secondly, the tonic accent of every word falls on the last syllable but one. As only such sounds have been incorporated as are easily rendered by all prominent nations, the happy result is that, no matter to what nationality your interlocutor may belong, his Esperantic address of welcome will be perfectly intelligible to you, and, indeed, you will have difficulty, as often as not, in detecting any "foreign" accent. These advantages, united with the fact that Esperanto is the national language of none, and that all can therefore use it without fear of making themselves ridiculous, are sufficient to give the Second Language for All Nations a just claim to its somewhat grandiose title. Moreover, the remarkable spirit of freemasonry which at present unites the world's fellow-students adds such a striking and unique charm to the study of the language, that those who have the public spirit to be in the van of a movement more beneficial to mankind than ninety per cent. of so-called philanthropic concerns, rejoice to find that they have chanced upon the most delightful of pastimes.

The system underlying the structure of Esperanto is so scientifically reduced to a minimum that it were even possible to set it forth within the slender limits of this single page, but we will leave the reader to gain his knowledge direct from the able text-books which already exist in almost every European language, from Finnish to Bulgar.[5]

It is rather our purpose to introduce some inducements to the study of this remarkable language. We say remarkable, because, no matter who the student—be he Russian, be he Spaniard—the language fully satisfies him as to its syntax, vocabulary, and uniformity. This fact alone assures Esperanto of the great future which its present state leads the investigator to expect.

But, to return to our main purpose: "Why should our reader join our ranks?" It were well to first inquire what especial pursuits be his. If a scientist, then he must find his world woefully hemmed in by the almost impassable barriers of Babel. Owing to the fact that, year by year, more and more invaluable works are appearing in, say, the to-us-almost-unlearnable Russian, he may be spending precious years on a theory which has long been exploded in the literature of that vast, but little known, land. Yet, had our friend become an Esperantist, and a subscriber to the invaluable *Scienca Revuo*, he would have saved his time.

But, should our reader not soar so high as science, let him become a regular correspondent with some charming foreign fellow-student, or let him subscribe to some of the many International Gazettes, and he will find his ideas wonderfully broadened by the more exhaustive view he will be able to form of the world in general. Even such apparent trifles as picture postcards, postage stamps, and the like are vastly instructive, and many a volume of enthralling interest might be written about an Esperantist's postcard album.

But it is to the pocket, alas! that all things must appeal before they can truly achieve success. Let our business man of the Twentieth Century but realise that an international language brings an international market, and he will at once become an Esperantist, and reap the benefit. There is no particle of doubt that a commercial traveller knowing Esperanto possesses many advantages over his competitors.

The writer hopes that these few remarks may serve as an introduction to Esperanto for many future fellow-students. In conclusion, he must candidly confess that, during the two years he has interested himself (somewhat excessively it may be) in the matter, he has had the pleasure of corresponding with thousands of persons, from China to Peru, and of visiting hundreds abroad. He has derived an almost incredible amount of pleasure and information from the one fact that he is, what all should soon be, an *Esperantist*.

FOOTNOTE:

[5] See Cover for list of principal works.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK THE ESPERANTIST, VOL. 2, NO. 1 ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark

license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in

the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility:
www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.